

A prostitúció leküzdésének kérdése Magyarországon.

Írta: *Dr. Doros Gábor* egyetemi m. tanár, kórházi főorvos,
a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen”
ügyvezető alelnöke.

I. Visszapillantás a prostitúció múltjára.

A prostitúció, társadalmunknak ez a takargatott fekélye, eredetét illetőleg a legrégebb időkre nyúlik vissza. Úgy az ó-korban, mint a középkorban a civilizáció fejlődésével együtt, mint annak árnyképe jelent meg, s elárasztotta a világot erkölcsi és egészségügyi veszedelmével.

Ez a társadalmi mételey hazánkban is a honfoglalás és a kalandozások korszaka után, a letelepüléssel és városodással egyidejűleg ütötte fel a fejét. Eleinte ugyan az egyházi törvények renkívüli súlyos büntetésekkel igyekeztek a prostitúció terjedését megakadályozni, sőt egyházi átok alá vonták azokat is, akik a prostitúcióval éltek s a prostituáltaknak házukban helyet adtak. A XIII. században azonban a polgári törvénykezés már nagyon elnéző felfogást tanúsított velük szemben.

A híres ó német nyelvű írott budai törvénykönyv, mely az

1

kezőket rendel: „Die treyen tochter... A szabad lányok, szomorú, szegény és elhagyott népség, miért is őket meg kell óvni az erőszakoskodástól és igazságtalanságtól. A szegénysorsúak és nyomorban sínylödők közülük legalább tenyérszíni szélességű sárga szalagot viseljenek fejkendőjükön. Ha ezen jelvény nélkül találják őket, akkor a poroszló minden esetben 6 fillért szedjen tőlük.” (Michnay und Lichner: Ofner Stadtrecht. 1845. 111. old.) A budai városi tanács a prostitúcióval szemben ez időben tehát a megalkuvás, a türelem és elnézés álláspontjára helyezkedett, amit azonban nemcsak a humanizmus magyaráz, hanem talán

még inkább ennek a korszaknak az a balhiedelme, hogy a prostitúció a házasságon kívül élő férfilakosságnak fiziológiai élet-szükséglete. A szexuális ösztönök féktelensége, a férfitársadalom korlátlan és önző önszeretete, s az a tévhit, hogy a prostitúció támogatása által a tisztességes nőket meg lehet védeni a férfiak ostromától, magyarázzák azt, hogy a prostituáltak ebben a korban a hatóságok és társadalom pártfogoltjai, úgyszólván kegyeltjei voltak.

A felfogás eleinte nyilván az volt, hogy a prostitúciót, mint „szükséges rossz”-at el kell nézni, de később már odamódosult, hogy mint „szükséges jó”-t fenn kell tartani. Így aztán a prostitúció hazánkban a XV. században valósággal divatba jött, s a férfitársadalom önzésének és élvezetvágyának kedvenc játékszerévé vált. Ez a közszellem nem csak egyes, hanem az összes társadalmi rétegekre vonatkozott, és Európa összes kultúrállamaiban uralkodóvá vált. A kor mentalitására jellemző, hogy amikor pl. Zsigmond császár és magyar király 1434-ben Ulmban időzött, a városi tanács intézkedett, hogy valahányszor a császár és király kíséretével a bordélyházba vonult, az utcákat fényesen kivilágítsák. A következő évben Zsigmond Bécsset látogatta meg, mikor is tiszteletére a tanács a két „Frauenhaus” lakóit, a „Hübscherin”-eket városi közpénzen bársonyba öltöztette. Valóban ez volt a prostitúció „aranykor”-a Európában...

Hogy meddig tartott volna, és hová fejlődött volna az erkölcs és szemérem hiányának ilyen tobzódása, ha valami elemi erővel közbetorlódoó esemény fejlődésének útját el nem metszi, azt persze nem lehet tudni. Ámde a XV. század végén új rém jelent meg a világon, mely fekete betűkkel írta bele nevét az európai népek életébe, s amelyről Grünpeck, Maximilián császár udvari költője azt írta, hogy a világtörténelem hét legnagyobb eseményeinek egyike: elárasztotta az emberiséget a borzalmak betegsége, a szifilisz.

Ez a szörnyű ragály, mely a ma ismeretes vérbajnál ezer-szer ragályozóbb, borzalmasabb és gyilkosabb volt, mélyreható változásokat idézett elő a prostitúció további sorsában. A szifilisz járványának első rohama a XV. század utolsó éveiben támadt Európa népeire, és amerre terjedt, mindenütt a halottak óriási száma jelezte pusztító útvonalát. Évszázadok múltak el azóta, a vérbaj pedig sokat veszített pusztító erejéből, s átalakult – bár még mindig veszedelmes, – lappangó, és külső megjelenésében kevésbé félelmetes betegséggé. De első rohama idején annyira ijesztő járvány volt, hogy felforgatta az addigi szellemet, és megváltoztatta az egész világ erkölcsi felfogását. Az orvosok – noha eleinte teljesen tehetetlenül álltak a szörnyű új betegséggel szemben – rövidesen rájöttek arra, hogy terjedése nemi úton történik, s ebben lényeges szerepe van a prostitúciónak. Ez a felismerés, és a borzalmas ragálytól való rette-

netes félelem, amely ez időkből úgyszólván megbénította az emberek lelkét, gyökeresen megváltoztatta a prostituáltak helyzetét, s a prostitúció aranykorszakának rövidesen vége lett.

A XVI. és XVII. századot a prostituáltak üldöztetési korszakának nevezhetjük el. A hatóságok a vészes ragály terjedésével arányban mindinkább a prostituáltak ellen fordultak, és azokba látva a ragály legfőbb forrását, a prostituáltak „kiktására” törekedtek. Több, mint száz kormányhatósági és helyhatósági rendelet emléke maradt fenn, amely ezekben a századokban a prostitúció erkölcsi és egészségi ártalmait e kor kegyetlen eszközeivel akarta kiküszöbölni. Egyik városban kemény szigor, a másokban kegyetlenségig menő brutalitás fogadta a prostituáltakat, sorsuk mindenütt a nyilvános kipellengérezés, korbácsolás és a szégyenteljes kitoloncolás volt. A XVI. század elején halálos büntetéseket is hoztak, később azonban azok végrehajtásától eltekintettek. A nagyobb, kulcsos városokban mindenütt ott állt a piactéren, többnyire a templom közelében a pellengér, mint a prostituáltak, szexuális kihágásokban vétkesek és más bűnözők réme. Ez a pellengér, mint fontos hatósági intézmény, hatalmas, jól megépített kőalkotmány volt, oldalain vas karikákkal, melyekhez odabilincselték a vétkeket. A pellengér mellett volt felállítva a kalicka, vagy kaloda, rendszeresen vasrostéllyal ellátva, de látható volt itt mindenféle kínzó eszköz, csiga, vasbolha és más ilyen borzalmas kínzószerszám, melyekre mindig odarozsdásodott az áldozat vére.

Korán reggel dobpergés jelentette a város polgárságának, hogy nyilvános ítéltvégrehajtás következik, mire a pellengér környékét ellepte a kíváncsi lakosság. Az „isterázsa” vagy poroszló elővezette börtönéből a szerencsétlen prostituáltakat és elbukott leányokat, láncra verve, vagy nyakukra hurkolt kötélen, s bezárta őket közszemlére a kalickába. Majd a bűnök felsorolása után a pellengér emelvényére hurcolták a halálra vált nőket, a poroszló leszaggatta ruháikat, a hóhér pedig rájuk mérte a kiszabott korbácsbüntetést. A mai idegek aligha bírnák ki azokat a jeleneteket, amik valaha a pellengérekön lejátszódtak! A nyomorultak jajveszékelése és szívettépő sikoltozása, s a hóhérok durva szitkozódása töltötte be a levegőt. A szörnyű procedúrát néhol tetőzte a stigmatizálás borzalmas művelete, mikor a környék levegőjét elborította a parázs, az izzó vasnak, és a bélyegző alatt perzselődő emberi húsnak rettenetes szaga. Amikor pedig vége volt az ítéletnek, a hóhér szalmakoszorút, vagy pacalt dobott a szenvedésektől félholtá vált, tépett ruhájú áldozat fejére, és vesszővel a kezében örökre kiúzta a város határából.

Ez az embertelen, brutális rendszer több, mint két évszázadon át dívott hazánkban. Felmerül a kérdés, hogy ez a rette-

netes szigor, vad kegyetlenség, a sok-sok elszenvedett fájdalom ért-e el eredményt a prostitúció korlátozásában? Semmit! A megkínzott, megbélyegzett, kítaszított némberek, ha azelőtt nem is voltak hivatásos prostituáltak, a száműzetés utáni' nyomorúságukban bizonyára azzá váltak, s hurcolták egyik határból a másikba a nemibetegségek csíráit.

Lassanként a hatóságokban humánusabb és bölcsebb felfogás kerekedett felül. A lepergett évszázadok bebizonyították, hogy a prostitúciót sem tűzzel, sem vassal kiirtani nem lehetett, s a rettentő szigor főoka, a nemibetegségek terjedése, változatlanul fennállt. A legelső rendelet, amely a prostitúció ügyét már nemcsak erkölcsi, hanem kifejezetten egészségügyi szempontból is tárgyalja 1754-ben jelent meg. Az 1765. év az a határhő, amelynél hazánkban az első és legrégebb bárcásigazolvány kiosztását (scheda protectionalis) felleljük. Ki kell azonban emelnünk, hogy a prostitúció ilyen módon való engedélyezése csak átmeneti intézkedés volt, mert Mária Terézia császárnő és királynő, amint az tudomására jutott, azonnal szigorúan tiltotta. Az első rendszeres erkölcsrendészeti razzitát Pesten ugyancsak Mária Terézia uralkodása alatt, 1767-ben foganatosították.

A prevenció kérdésének helyes felismerésében jelentős fordulatot jelent a budai egyetem orvosi fakultásának 1782-ben kiadott szakvéleménye, amely először utal arra, hogy a kitoloncolt prostituáltak a ragály terjesztés főforrásai, s felhívja a figyelmet arra, hogy a kérdés megoldását nem annyira a büntetésben és toloncolásban, mint a rendszeres gyógyításban: kell keresni.

További fordulatot jelent e téren az 1848. esztendő, amikor a 6569/1848 K. M. sz. rendelet napvilágot látott. Egyrészt ekkor vették át a tisztí orvosok a diploma nélküli felcserektől a prostituáltak vizsgálatát, másrészt ezen intézkedéssel – habár kezdetleges formában – életbelépett legelőször a prostituáltak hatósági felügyeletének rendszere: a reglementáció.

A középkor néhány hatósági bordélyházától eltekintve (pl. Pozsonyban a XV. században), a szórványosan előforduló legrégebbi titkos bordélyházak hazánkban a XIX. század 4–5. évtizedére esnek. Nyilvános bordélyok, az úgynevezett „túrt házak” létesítésére pedig Pesten először a szabadságharc leveretése után itt székelő cseh-osztrák rendőrség adott engedélyt. Ekkor kezdődött hazánkban a prostitúció fejlődésének újabb ciklusa, a „leánykereskedés és a bordélyházak” korszaka. Az idegen, elnyomó rendőrség, amely erkölcstelen szellemét a magyar közéletbe bevitte, azt tartotta, hogy csak hadd vigadjon a magyar, akkor legalább nem politizál és nem konspirál, Pénzért árulták a bordélyházi, bárcásházi, mulatóhelyi engedélyeket, s a leánykereskedelem eltűréséből is sok becsstelen

pénzt harácsoltak össze. Néhány év alatt gombamódra elszaporodtak Pesten és a nagyobb vidéki városokban a bordélyok és hasonló lebujok, s begyökerezett társadalmunkba a tiszta magyar gondolkodástól és ízléstől annyira távol eső reglementációs felfogás. A magyar rendőrség, az idegen elnyomók kitakarodása után kellemetlen örökséget vett át, és rendkívüli erőfeszítéssel igyekezett a korrupciót kiirtani, de a reglementációt már visszacsinálni nem tudta. Valóban nem lehetett mást tenni, mint tudomásul venni az adott körülményeket, s a meglévő helyzethez mért rendszabályokat alkotni. Fővárosunkban az első részletes reglementációs szabályrendelet 1867-ben jelent meg, és előírásaiban főleg a bordélyügyet tárgyalta. A belügyminiszter által kiadott utolsó ilyen országos hatályú szabályzat 1926-ban látott napvilágot (160.100/1926. B. M. sz. rend.), amely ma is érvényben van. Ez a rendelet szakít a bordélyrendszerrel, a nővédelem ezen szégyenfoltjával, és megtiltja a modern fehérrabszolganő-tartást, de a rendészeti bejegyzésnek és a prostituáltak engedélyezésének rendszerét változatlanul fenntartja.

Visszapillantva a magyarországi prostitúció múltjára, látuk, hogy különböző korokban mennyire más és más eszközökkel igyekeztek a prostitúció korlátozását és ártalmainak lefékezését elérni. És ha ma felállítjuk a mérleget, a legnagyobb sajnálattal kell megállapítanunk, hogy mindezek az erőfeszítések sikertelenek voltak, s a ma érvényben levő rendszer sem váltotta be a hozzája fűzött reményeket. A prostitúció kiterjedtebb, mint valaha, erkölcsi és egészségi kárai pedig elárasztják a fiatal magyar generációkat. Új rendszert, megfelelő reformokat kell tehát a prostitúció kérdésében is életbeléptetni, hogy társadalmunknak ezzel a sok veszedelmet árasztó rákfenéjével szemben eredményesen vehessük fel a küzdelmet.

II. A prostitúció lényege és okai.

A prostitúció kérdésével igen sokat foglalkoztak moralisták, bölcselők, jogászok és orvosok, de a probléma azért ma is egyike a legbonyolultabbaknak.

Nem sikerült eddig a prostitúciót olyképpen definiálni és olyan szabatosan kifejezni sem, hogy a meghatározás minden kritikát kiálljon. Általában véve prostituálnak mondják azt a nőt, aki a kéjteljes keresetszerűen és válogatás nélkül üzi. A prostitúció lényegéhez tartozik tehát egyrészt a vásárolhatóság, illetve a test árúba bocsátása, másrészt az ilyképpen előálló szexuális viszonylatok rövid lejáratú mivolta. Általános jogi és rendészeti szempontból tehát azok a szexuális viszonylatok, amelyek az itt vázolt feltételeknek nem felelnek meg, nem esnek a prostitúció körébe. A szemérmetlen üzleties jellem-

vonás, a sűrű és minden válogatás nélküli nemi keveredés, és a kéjelgés állandó nyilvános foglalkozásként való üzése a leg-tökéletesebben a reglementációs államokban ismeretes bejegyzett és engedélyezett prostituáltak típusára alkalmazható.

Nem minden esetben használható a fentebbi meghatározás a titkos prostituáltak széles rétegére, ahol részben már válogatás történik, másrészt pedig a prostituálódás nem mindig egyetlen foglalkozás. Ennél is kevésbé alkalmazható a fenti séma az alkalmi prostituáltak még szélesebb rétegére, akik egyébként is állandó tisztességes foglalkozással bírnak, vagy éppenséggel a kitartott nőkre, vagy az artistanőkre, stb. Nyilvánvaló ebből, hogy a jogi és rendészeti meghatározáson kívül a gyakorlati életben más kategorizálás is van. Morális szempontból ugyanis prostituált minden olyan nő, – aki rendes és állandó foglalkozás mellett, – esetenként vagy állandóan prostituál. Sőt a prostituálthoz közel eső kategóriába sorozható minden feltűnően változatos nemi életet élő nő, akit ebben bármilyen érdek vezet. A higiéné szempontjából viszont a prostituáltak megítélésénél kevés fontossággal bír, hogy anyagi ellenszolgáltatást fogadnak-e el, vagy anélkül folytatnak sűrűn váltakozó nemi életet, mert az utóbbiak a nemibetegségek terjesztése szempontjából nem kevésbé veszélyesek az előbbieknél.

A kérdés lényegébe tehát nem könnyű dolog beletekinteni, és e szempontból fontos annak a figyelembe vétele is, hogy a prostitúció idők folyamán úgy mennyiségileg, mint minőségileg óriási változáson esett át. Az ó-kori és középkori városok prostitúciójának az arányszáma kétségtelenül mélyen alatta maradt a mainak. Az utolsó évszázad alatt a nagyipar és nagykereskedelem a városok és ipartelepek lakosságának számát az ezelőttihez képest elképzeltetlen mértékben megnövekedett. Az urbanizáció, a városok szexuális erkölcsi színvonalának csökkenése, s a nagyvárosok szédületes méreteiből és forgalmából adódó búvóhelyek sokasága rendkívül megszorította a prostitúció számát. Bebizonyosodott, hogy a városok lakosságának növekedésével hatványozott mértékben szaporodik a prostitúció száma.

Ámde nem kisebb mérvű az a változás, amely a prostitúció milyensége tekintetében jelentkezett. Az ó-kori prostituált rabszolganő volt. A középkor prostituáltja akár bordélyházi nő volt, akár „kóborló nőszemély”, kasztjának annyira kifejezett típusa volt, hogy foglalkozásának mivoltát nem tagadhatta meg. Átmenet a prostituáltból a tisztességes nők társadalmi rétegéhez nem volt, a két kasztot egymástól éles és áthághatatlan válaszfal választotta el. Éppen ez a tökéletes szeparálódás tette lehetővé régen a prostituáltak összeírását és rendőrségi bejegyzését. A legújabb korban a prostituáltak túlnyomó

többségén világosan érzékelhető minőségbeli változás ment át, aminek következtében már igen nehéz őket a tisztességes nők társadalmától elkülöníteni. A prostituáltak (a titkosak, átmenetiek, alkalmiak, mellékfoglalkozásszerűek, stb.) megszabadultak azoktól a domináló külső megnyilvánulásoktól, amelyek nyilvánvalóvá teszik erkölcsi életüket és foglalkozásukat. Talán a civilizáció haladása és a női emancipáció is elősegítette ezt a sajátságos változást. A mai kor prostituáltjainak túlnyomó többsége nem vállalkozik arra, hogy magát a rendőrségen bejegyeztesse, és maga mögött felégetve a visszavonulás útját, nyilvánosan prostituálttá váljék, vagy éppen – mint a múlt századokban – magát baromi módon bordélyházba zárassa. Ezzel szemben meg van az ügyessége és ravaszsága ahhoz, hogy a nyilvános megbélyegzést elkerülje, és sötét foglalkozását nagyobb feltűnés nélkül, esetleg valami más foglalkozás leple alatt, titokban folytassa. A prostitúciónak az újkorban történt ezen minőségbeli átváltozása kellőleg indokolja azt a meghatározásunkat, amellyel a mai kort e szempontból a „titkos és alkalmi prostitúció” korszakának neveztük el.

Áttérve a prostitúció okainak mérlegelésére, mindenek előtt ki kell emelnünk, hogy ezen okok felkutatása nem egyszerű feladat. A régi világban a „született hajlam” kényelmes felfogása dívott, amennyiben azt képzelték, hogy minden prostituált veleszületett rossz hajlamának áldozata, amely előbbutóbb lejtőre sodorja. Ez az elmélet (Lombroso és hívei tana) nem bizonyult valóznak, és régen tudományos cáfolatot nyert. Flexner igen helyesen mondja, „hogy erkölcsi degeneráltság, kapzsiság, munkaiszony, hiúság, hazudozási és lopási hajlam éppenúgy lehet szerzett, mint veleszületett tulajdonság”. Block pláne azon a véleményen van, hogy „a prostituált egyénisége nem oka, hanem következménye a foglalkozásának”. Egy időben a morális okokkal való indokolás hívei jutottak túlsúlyba, akik szerint a prostituált balsorsát kizárólag erkölcsi botlása idézi elő. Végül a legutóbbi időkben a szociális kényszerben igyekeznek a prostituálódás főokát megtalálni.

Akármin is álljon a dolog, az bizonyos, hogy a prostituálódás a szövevényes okok egész hálózatának eredménye. Egyik esetben az összetorlódó mellékkörülmények mellett ilyen, a másokban amolyan főok váltja ki az erkölcsi összeomlást, de az kétségtelen, hogy ez mindig a prostituálódó egyén belső testi és lelki sajátosságai, s az őt környező külső körülmények egymásra való hatásának közös eredménye. Bármennyire is szétágazók azonban a prostitúciót kiváltó okok, megkísérrelhetjük azok közül a legfőbbeket felsorolni:

a) A szülő, illetve gyám hanyagsága a prostituáltak erkölcsi lesülédéséhez sokban hozzájárul. Hogy a szülői gondatlanság milyen közvetlen okozója lehet a prostituálódásnak, azt

leginkább azokból az esetekből látjuk, ahol a prostituálódás a gyermekkorban, vagy legalább is a szorosán vett kiskorúság idején következett be. (1924-ben pl. a Budapesten titkos prostituálódás miatt előállítottak közül 5 volt tizenhárom éves, 21 tizennégy éves, 37 tizenöt éves, 91 tizenhat éves, és 154 tizenhét éves leánygyermek.)

b) A szülői hanyagságnál még veszedelmesebb kiváltó ok a szülői önzés, amely egyes visszataszító esetekben azt eredményezi, hogy a szülő a könnyebb megélhetés, vagy az anyagi gondoktól való menekülés érdekében szemet huny lányának erkölcsileg züllött életmódja íelet. Előfordulnak még olyan borzalmas esetek is, amikor a szülő egyenesen beleegyezik, sőt még rá is beszéli leányát erre a kereseti módra. Németh Pétéi dr., a fiataikorúak bíróságának elnöke szerint az ilyen esetek az utóbbi évtized alatt feltűnően elszaporodtak.

c) Igen fontos rugója a prostituálódásnak a mérhetetlen női hiúság is. A vágy az elegancia, a divat, a csillogás után, a beteges hiúság, amely arra ösztökéli a nők egy részét, hogy keresse a versenyt, és neki is a másikkal egyenlő pompás vagy még különbségek díszei legyenek.

d) Ehhez csatlakozik a könnyű és vidám élet utáni vágy, amely abból táplálkozik, hogy az emberek jelentékeny része a legnagyobb boldogságnak a külsőségekben nyilvánuló luxust, az anyagiakban való dúskálódást, a felületes, ledér kedvteléseket, és a mulató- és szórakozóhelyeken, az éjjeli lokálokban, stb. való mulatozást tartja. A fiatal nők veszélyeztetett részéből hiányzik az élet igazi értékeinek, és önmagában rejlő belső kincseinek felfogásához szükséges érzék, s a „sich ausleben” elve viszi őket a romlásba.

e) Bizonyos, hogy a prostituálódás kérdésében az alkohol és a többi bódító szerek, cocáin, opium, stb. is szerepet játszanak. Statisztikák utalnak arra, hogy az első elbukások nagyrésze mulatás után, alkoholmámorban történik. Ámde az alkohol elősegíti a további mélyebbre süllyedést is, sőt az örökös mámor keresése a megjavulást és visszatérést is megakadályozhatja.

f) Nem jelentéktelen szerepet kap a prostituálódás előidézésében a munkakerülés. Azokra vonatkozik ez, akik nem ismerik fel, hogy a munka nemesít, nélküle sivár és üres az élet, amelyben igazi benső örömet és megelégedést csak a jól végzett munka megérdemelt gyümölcse nyújt. Sokan nem akarják tudomásul venni, hogy csak annak van igazság szerint joga a kenyérhez, aki tisztességes munkakörét kötelességszerűen betölti, s ekként hasznos, becsületes tagjává válik a társadalomnak. Azok a fiatal nők, akikben nincsen kitartás és kötelesség-érzet, akik tunya természetüknél, és hiányos neveltetésüknél fogva gyűlölik a munkát, könnyen elcsábulnak, s a dologtalan,

könnyű életért feláldozzák tisztaságukat, és odadobják magukat arra az életpályára, amely munkát nem kíván, csak azt, hogy az illető csinos és szemérmetlen legyen. Az ilyen gondolkozású fiatal nők mérhetetlen felületességből és könnyelműségből nem számolnak azzal, hogy a fiatalság és csinoság egykor eltűnik, és akkor menthetetlenül fejükre szakad a szenvedés, a szégyen és a nyomor.

g) Az erkölcsi érzék hiánya, a vallástalanság mindig elősegíti a lejtőn való lecsúszást. Itt azonban csak kis részben beszélhetünk a prostituáltban rejlő elsődleges okról, hiszen az erkölcsi érzék kifejlesztése, és vallásosságra nevelés a környezet feladata, s ennek nem teljesítése a környezet szörnyű mulasztása.

h) Ugyanezt mondhatjuk a tudatlanságról, tapasztalatlanságról is. Nem tagadható, hogy olyan esetekben, amikor analfabetizmussal és tökéletes ismerethiánnyal állunk szemben, könnyebben bekövetkezhetik a bukás. A teljesen tudatlan, főként távol vidéki leányok az első lépés idején nincsenek a veszély tudatában, sőt egy részük később sem képes felfogni állapotuk szörnyűségét. Mégis az ismeretek hiánya inkább régebben volt lényeges ok, ma, a kultúra, az írás-olvasás kiterjesztése idején, az esetek többségénél nem fogható fel domináló oknak. Mostanában nem hurcolják tudatlanul – úgyszólván gyermekkorban – bordélyházba a nőket, bár még előfordulnak esetek, ahol a tudatlanság s a félrevezethetőség szerepet játszik. Végeredményben azonban arra az eredményre kell jutnunk, hogy a prostituáltknál nem annyira a „szellemi idiotizmus”, mint inkább az „erkölcsi idiotizmus” esete forog fenn.

i) A fokozott érzékiség is csak egyes esetekben dominálja a prostituálódást kiváltó okokat. Mert bár kétségtelen, hogy a legelső ballépések idején fontos tényező az érzékiség, a prostitúció állandó gyakorlása közben alig jut szerephez. Az első lépés mindig a szüziesség elvesztése, amely ha gyermekkorban, jórészt érzékiség behatása alatt következik be, a további fejlemények során többnyire teljes erkölcsi zülléshez vezet. E szempontból 1926-ban a budapesti erkölcsrendészeti-osztályon, – egyéb egészségügyi vizsgálatokkal kapcsolatban – kihallgattam 200 bejegyzett prostituáltat. Kiderült, hogy közülük 1 tizenegy éves korában, 2 tizenhárom éves, 8 tizennégy éves, 21 tizenöt éves, 42 tizenhat éves, és 44 tizenhét éves korában vesztette el szüziességét, és indult lefelé az erkölcsi züllés lejtőjén.

j) Az elcsábítás, a kerítés és a leánykereskedés mindig elsősorú szerepet játszott a prostitúció szaporításában és fenntartásában. Az elcsábítás az első lépés, amikor egy lelkiismeretlen férfi hatalmába keríti a fiatal lány érzelmeit, és hiszékenységgel vagy könnyelműségével visszaélve, őt először magáévá teszi. Amikor pedig később a csábító elhagyja a szerencsétlen

lányt, megjelenik a kerítő, aki kihasználja anyagi és lelki váltságát, fényes ígéretek, pompás élet, nagyszerű jövő délibábjának varázsával elkeríti, hogy később, amikor a gazdag barát is megunta őt, az utcára kerüljön, vagy a leánykereskedők külföldi bordélyokba szállítsák.

k) Nem tagadható, hogy a férfiak féktelen élvezetszomja is oka és fenntartója a prostitúciónak. Kétségtelen, hogy az állandó kereslet tartja fenn a kínálatot. A férfiak egyrésze valósággal destruálja a női társadalom kiterjedt rétegeit, és mintegy előkészíti azok prostituálódását. Nem lehet kiirtani a férfiak nagy részéből azt a felfogást, hogy a nő nem egyéb, mint játékszer és élvezeti cikk a férfi használatára, és valósággal megvásárolható tárgy. Persze az érem másik oldalát is meg kell nézni, és így nem hallgatható el a férfiak védelmére, hogy a nők egyrészből tökéletesen hiányzik minden érzék a női és emberi méltóság iránt, s magukat önként süllyesztik állati sorba, amikor a férfiaknak anyagiak! ellenében felkínálkoznak.

l) A pornográfia, a szennyirodalom és szennyábrázolás szerepét sem hagyhatjuk szó nélkül. Aki azt a lelketlen rombolást tanulmányozta, amit a női és férfi ifjúság erkölcsiségében a rengeteg erotikus, érzéki, kéjenc olvasmány, a sok engedély nélkül kinyomatott és titokban terjesztett trágár olvasmány okozott, az megérti, hogy milyen nagy szerepe lehet a pornográfiának a prostituálódásra való talaj előkészítésében. Lelketlen kufárok a gyermekek kezébe csempézik a meztelen testeket, a szexuális érintkezéseket ábrázoló képeket és figurákat, s aljas üzletükkel megalapozzák az ifjúság erkölcsi dekadenciáját.

m) A prostitúciónak ősrégi, és mindeddig kiirthatatlan főoka a nyomor. Az embertelenül alacsony női munkabérek, a fiatal nők éhbérért való éjszakai alkalmazása (pincérmők, kenyeres lányok, stb.), amely még a száraz kenyérre sem elég, sokszor oka a prostitúció útján szerzett mellékkeresetnek. De még ennél is veszedelmesebb a tökéletes nincstelenség, az állástalanság, a munkanélküliség, az igazi nyomor. Különösen a nagyvárosokba kerülő fiatal háztartási alkalmazottaknál, pincérmőknél és ipari munkásnőknél katasztrofális a munkanélküliséggel járó nyomor, mert távol családjuktól igen gyakran szédülnek a prostitúció polip-karjaiba. Az 1926-ban Budapesten bejegyzett prostituáltak előző foglalkozásáról szemléltető szociális keresztmetszetet nyújt a következő statisztika: artistanő volt 28 (1.7%), ápolónő 17 (1,0%), cseléd 598 (35.3%), felíró 80 (4.7%), fodrásznő 17 (1.0%), gyári munkásnő 212 (12.5%), háztartásbeli 172 (10.1%), hivatalnoknő 26 (1.5%), kenyeres lány 35 (2.1%), napszamosnő 10 (0.6%), nevelőnő 25 (1.5%), pincérmő 214 (12.6%), üzleti alkalmazott 49 (2.9%), varrónő 111 (6.5%),

virágárusnő 5 (0.3%), egyéb foglalkozású 97 (5.7%), összesen 1696 (100%).

n) Végül a legfőbb prostituálódási ok, az elhagyatottság domináló fontosságát emeljük ki. Szörnyű volna elgondolni, hogy a szegénység, vagy akár a nyomor is egymagában elegendő ok lehetne a prostituálódáshoz, hiszen ez esetben – a mai szerencsétlen gazdasági helyzetünkben – női társadalmunkat egészen elborítaná a prostitúció fertője. Szerencsére azt látjuk, hogy a szegénység, különösen a folyamatos, állandó szegénység, sőt nyomor egymagában nem váltja ki a prostitúciót, csak ha egyéb adottságokon kívül az elhagyatottság is társul hozzá. Az elhagyatottságnak persze több fokozata van. Legteljesebb és legkétségbeejtőbb a kitett gyermek elhagyatottsága, aki szüleit, családját sohasem ismerte. De itt vannak a törvénytelen gyermekek, akik magukkal hozzák földi életükbe a szexuális ballépés, és az apai részről való elhagyatottság következményeit. Az elhagyottak harmadik csoportja a teljes és félárvak szomorú hadserege. Ámde ezeken felül ott van az olyan gyermekek hatalmas tömege, akiknek ugyan élnek szülei, de gondatlanságból nem törődnek gyermekeikkel, vagy nehéz testi munkájuk, reggeltől-estig való elfoglaltságuk miatt nem törődhetnek velük. És végül elhagyott minden fiatal lány, aki távol él szüleitől, a család melegét nem érzi, s az anya erkölcsi felügyeletét nélkülöznie kell. Ezek az elhagyottak, ha elhagyatottságukhoz nyomor társul, igen nagy százalékban válnak a prostitúció martalékává. A családi kötelék hiánya, vagy meglazulása, a tiszta családi élet felborulása, az otthon látott rossz példa, a munkás, tisztességes életre való nevelés és a vallás-erkölcsi oktatás hiánya, egyszóval a testi és lelki elhagyatottság jelenti a prostituálódás szempontjából a legfőbb veszedelmet.

A prostitúció okainak kutatása során arra a következtetésre kell jutnunk, hogy a prostitúció okai főként a társadalomban, a környezetben, a családban, stb. keresendők, úgyhogy végeredményben a prostitúció fennállásáért, s az általa okozott erkölcsi és egészségügyi károkért nem annyira a prostituált, mint inkább maga a társadalom felelős. Ebből viszont önként következik, hogy a prostitúció megelőzése, s a prostitúció által okozott károk leküzdése az államnak és a társadalomnak fontos kötelessége és elsőrendű feladata!

III., A prostitúció erkölcsi és közegészségi ártalmai.

A prostitúciónak az erkölcsrombolás terén mutatkozó ártalmi legveszedelmesebb módon és legsúlyosabb mértékben a fiatalság körében mutatkoznak. Az ifjúság szexuális etnikai nevelése teljesen hiányos, s így a serdülők erkölcsi ellenállása

olyan megbízhatatlan talajra épült, ahol a csábításnak ugyan-csak tere nyílik.

A fiúgyermeknél a helyzet különösen kedvezőtlen, mert ezek alig, hogy kinőttek a rövid nadrágból, és nyitottabb szemmel néznek körül, máris durva bizonyítékát látják annak, hogy a világban a morál egészen másképpen fest, mint ahogyan azt jószágos szülői és tanítói beállították. Veleszületett kíváncsiságuk és fiatalos vérmérsékletük hajtja, űzi őket a szexuális élet misztériumainak megismerése felé, és beléjük ütközik az első utcasarkon a fátum, az erkölcséből, jóérzéséből, nőiességből kivetkőzött hetéra képében. Ámde az ifjú nem látja meg a szépen festett külső alatt a visszataszító valóságot, hanem gondtalanul habzsolja a piszkos érdekből hozzá tolaodott kép-mutató érzékiségét, s közben elfecséreli fiatal lelkének és testének értékeit. És a kísértés óriási, hiszen a fiatal diák mindenütt szembetalálja magát a prostitúció hívogatásával, az utcák sarkain, a kávéházakban, a mulatóhelyeken, olvasmányban, képben, reklámban. A serdülő fiúk túl korán rájönnek arra, hogy amit eddig az erkölcsről, úri tisztességről, az önmegtartóztatás gyakorlásáról, a valláserkölcsei igazságokról, és az emberi törvények, s a társadalom parancsairól hallottak, a való életnek csak részben felelnek meg, sok tekintetben csupán jóakarató ámitáson, az életigazságok szépítgetéseiben, s a gyakorlati élet ábrázulatának meghamisításán alapulnak. A példa is rontja a férfiifjúságot, mert minden sarkon azt látják, hogy az idősebb férfiak minduntalan tárgyálnak, és diszkréten, vagy feltűnően eltűnnek a prostituáltak társaságában. Vajjon valóban el lehet-e ítélni őket azért, és vissza lehet-e tartani attól, amiért a társadalom nem ítéli el az okosabb felnőtteket? Meirowsky 102 férfi betegét és 28 orvoskollegáját kikérdezte, hogy életükben legelső alkalommal mikor, és kivel érintkeztek. Kiderült, hogy az esetek négyötödében még úgyszólván gyermekkorban, és prostituáltak csábítására kezdték meg a szexuális életet. Bizonyos, hogy a serdülő férfiifjúságtól nem várható – hiszen a felnőttek nem mutatnak erre példát, – hogy megértsék azt az ellentétet, amely a prostitúció hatósági megtűrése, és a prostitúció veszedelmes voltára való örökös hivatkozás között van. Éppen ezért tudomásul kell venni, és számolni kell azzal, hogy elsősorban a reglementált, de mindenféle prostitúció óriási erkölcsi veszedelmet, állandó csábítást jelent a férfiifjúság részére, amely veszedelemnek nagyrésztük nem tud és nem is akar ellentállni.

Arra nézve, hogy melyek, és milyen mérvűek a prostitúciónak a leánygyermeknél kifejtett erkölcsi ártalmi, itt nem szükséges bővebben hivatkozni, miután ezeket a prostitúció okainak tárgyalása során már felsoroltuk. A nyilvánosság előtt folytatott felkínálkozás, a szemérmetlen magaviselet, a férfiak-

nak az utcákon, kávéházakban való csalogatása, az erotikus, trágár beszéd, mind rontja, mételyezi a növendéklányokat, akikre nem lehet ráparancsolni, hogy hunyják be a szemüket és ne lássák, ne hallják meg a mindenütt hivalkodó prostituáltakat. Különös veszedelem van itt is a reglementált prostituáltak példájában egyrészt, mert ezek engedélyükre támaszkodva nyugodtabban, a rendőrségtől háborítatlanul, tehát különösképpen szemérmetlenül mutogatják foglalkozásukat. A prostituáltak erkölcsi rombolásának legmesszebbmenő következménye a nyomorúságba jutott és elhagyatott fiatal nők között mutatkozik, akiknek amerre csak járnak, mindenütt íátniok kell, hogy amíg ők tisztességes életmódjuk mellett éheznek és rongyos ruhájukban fáznak, addig a bűnözők könnyen szerzett pénzükből vígan élnek és pompáznak. Mindezek az erkölcsi ártalmak mérhetetlen pusztítást végeznek fiatalságunk gondolkozásában, lelkületében és erkölcsében, miért is minden eszközt meg kell ragadni ezen ártalmak kiküszöbölésére.

Az erkölcsi károknál nem kevésbé súlyosak azok az ártalmak, amelyek a prostitúcióból a közegészségügyre hárulnak. Már igen régen megállapították, hogy a prostitúciónak rendkívül nagy szerepe van a nemibetegségek terjesztésében, amelyek népességünket mérhetetlenül pusztítják és korcsosítják. Ma ugyan tudjuk, hogy a nemibetegségek terjedésének oka a változó nemiéletben van, s a terjesztésben minden férfi és nő vétkes, aki nemileg sűrűn keveredik. Mégis bizonyos, hogy kiemelkedően vészes szerepet tölt be e téren a prostitúció. Nemcsak azért, mert a prostituált valóban sűrűn és többnyire válogatás nélkül keveredik, hanem azért is, mert a nemi keveredést pénzszerezésre használván, azt betegsége esetén is gyakorolja. Míg ugyanis más férfi, vagy nő nemi megbetegedése (legalább is a friss tünetek) idején általában tartózkodik a nemi érintkezéstől, és csak kivételesen lelkiismeretlen és sötétlelkű ember teszi ki ilyenkor embertársát nyilvánvaló fertőzésnek, addig a prostituált ilyen esetben is minden lelkiismeretfurdalás nélkül folytatja aljas pénzszerezését, ami neki megélhetési forrását képezi. Ezért veszedelmesebb a nemibeteg prostituált minden más nemibetegnél, és ezért szükséges ennek a veszedelemnek a lefékezésére különleges eszközöket igénybe venni.

A kérdés lényegéhez tartozik, hogy a nemibetegségek terjesztése szempontjából azok a legfiatalabb és legcsinosabb prostituáltak a legveszedelmesebbek, akik éppen felkapott mivoltuknál fogva a legsűrűbb nemi keveredést fejtik ki. Tekintettel arra, hogy a nemibetegségekkel való fertőződés valószínűsége egyenes arányban áll a nemikeveredés fokával, nyilvánvaló, hogy ezek a fiatal és csinos prostituáltak egyrészt saját maguk igen rövid idő alatt fertőződnek a nemibetegségekkel, másrészt azokat sűrűn terjesztik tovább. A szifilisz az elsődleges fertőzést követő

3-4 év alatt, és pedig a kiütések, fekélyek korszakában a leg-
ragályosabb, azután – még megfelelő gyógykezelés nélkül is –
fokozatosan elveszíti fertőzőképességét. Ez, kisebb mértékben
ugyan, de a kankóra is vonatkozik, amely ugyancsak a friss
megbetegedés, és pedig a bőséges gennyes folyás idején a leg-
fertőzőbb, majd idővel, a krónikus belső elváltozások (petevezete-
ték-, petefészek-gyulladás stb.) korszakában sokat enged fertő-
zőképességéből, noha azt teljesen el nem veszíti. Elég az hozzá,
hogy a sors különös játékaként éppen azok az idősebb prosti-
tuáltak kevésbé veszélyesek egészségügyileg, akiknek a köz-
kedveltségük, a keresletük összehasonlíthatatlanul kisebb a fiatal
prostituáltaknál.

Ha most már azt vizsgáljuk, hogy miként történik a nemi-
beteg prostituáltak által a fertőzések továbbvitele, a következő-
ket látjuk. A kevésbé fontos lágyfekélyt mellőzve, a kankós fo-
lyást a prostituáltak irrigálásokkal, mosakodással, kitörléssel
esetenként annyira csökkentik, hogy laikus részére észrevehe-
tetlenné lesz. A vérbajos kiütéseket pedig olyképpen leple-
zik, hogy csak hiányosan vetkőznek le, vagy pedig diszkrét és
színes lámpafénnyel teszik azt kevésbé szembeötlővé. A baj
abban van, hogy a prostituáltak el akarják, és ritka kivételtől el-
tekintve el is tudják titkolni betegségüket a férfiak előtt, akik
tudatlanságukban és vak szenvedélyükben belerohannak a vesze-
delembe. Sajnos, az egészségvédelmi és erkölcsvédelmi propa-
ganda távolról sincsen azon a fokon, hogy a népességet a prosti-
túció erkölcsi és egészségi veszedelmeiről kellően felvilágo-
sítsa. Az 1928-ban országosan végzett név nélküli nemi beteg-
adatgyűjtés azt mutatta, hogy a nemi beteg férfiak 63.8%-a
prostituált, vagy ahhoz hasonló életmódú nőtől szerezte fertőzé-
sét. Azok a súlyos veszedelmek, amelyeket a kankó, de különö-
sen a vérbaj, és az utóbbi következményei, a belső szifilisz és ér-
és szívbetegedések, szifilisz máj- és vesebajok, a hátge-
rincorvadás és agylágyulás, stb. jelentenek, mindenkit rendkí-
vüli óvatosságra kellene, hogy a prostituáltakkal szemben kész-
tessen. Kívánatos volna, hogy ha már az erkölcsi fék nem tud e
téren eredményt elérni, legalább a betegségekkel való félelem
tartsa vissza az embereket a prostituálódástól, és a prostitúció-
val való keveredéstől.

Hogy milyen mérvű a prostitúció megbetegülési arányszá-
ma, azt már néhány adattal is meg lehet világítani. Budapesten
a rendészetileg engedélyezett és ellenőrzött prostituáltak között
1921-ben 793, 1922-ben 899, 1923-ban 970, 1924-ben 601, 1925-
ben 430 nemi megbetegedés és kórházi beutalás fordult elő. De
ezek csak a külső vizsgálattal is könnyen kimutatható és feltűnő
tünetekkel bíró eseteket jelentik. Lappangó vérbaj és idült kankó
esete bizonyára jóval magasabb számban fordul elő. Ezt bizo-
nyítják 1926-ban végzett vizsgálataim is, amikor próbaként 200

budapesti engedélyezett prostituálnál vérvizsgálatot végeztem, amiből kiderült, hogy azok 42%-a pozitív vérvizsgálati eredményt adott. A titkos prostituáltaknál a helyzet még rosszabb, márcsak fiatalabb és keresettebb voltuknál fogva is. A razzian előállított titkos prostituáltak közül 1921-ben 562-nél, 1922-ben 618-nál, 1923-ban 635-nél, 1924-ben 417-nél, 1925-ben 524-nél, 1926-ban 395-nél állapítottak meg külső vizsgálattal fertőző nemibajt. Ugyanezen évek alatt az előállított összes titkos prostituáltak 59, 58, 33, 19, 37. illetve 33%-a volt nemibeteg.

Kétségtelen, hogy azoknak a prostituáltaknak, akik „foglalkozásuk”-at huzamosabb ideig, mondjuk egy évtizedig folytatják, legalább négyötöd része átesik szifilisz fertőzésen, és száz százalékban kankóssá válik. A friss és recidiv szifilisz, a gyakori friss kankós fertőzés, és a jól elrejtett idült kankó mérhetetlen veszedelmet zúdít a férfinépességre. Felbecsülhetetlenül magas azoknak a férfiaknak a száma, akiket egy-egy prostituált évek során fertőzéssel áraszt el és tesz tönkre.

Azok az erkölcsi és egészségügyi ártalmak, amelyek a prostitúció létezéséből és tevékenységéből származnak, nemcsak az egyéneket és családokat sújtják, hanem a társadalomnak és államhatalomnak is mérhetetlen károkat okoznak, miért is ezen ártalmak lehető lecsökkentése nyilvánvalóan közcél, és az államhatalom feladatát képezi.

IV., A prostitúció megelőzésének eszközei.

A prostituálódás elszaporodásának és a prostitúció erkölcsi ártalmainak leküzdése leghatékonyabban a megelőzés eszközeivel történhetik. Vitán felül áll, hogy sokkal könnyebb és eredményesebb eljárás megelőzni a bajt, mint megvárni annak kifejlődését, eltérni a prostitúció szaporodását, és azután felvenni nehezen legyőzhető ártalmait ellen a küzdelmet. A megelőzés modern elve diadalmaskodik napjainkban minden vonalon, úgy a joggyakorlatban, mint az egészségvédelemben, és döntő fontossággal bír az erkölcsvédelem terén is.

A prostitúció elleni ilyen szellemű küzdelem a következő főtenyezőkből tevődik össze: gyermekvédelmi prevenció, társadalmi megelőzés és büntető rendszabályok általi megelőzés.

A megelőzés lényegéből folyik, hogy annak mindig a legtávolabbi okok felkutatásáig kell visszanyúlnia, hogy ekként a megelőzést a baj legkezdetibb fellépése előtt tudja megkezdeni. Itt figyelembe kell venni, hogy a prostituálódás legelső – még csírájában lévő – okát többnyire már a családban, a szülőknél, a környezetben, s ezek vetületeként a felszövő gyermekben találjuk meg. Egészen idáig kell visszanyúlnia a tervszerű gyermek-erkölcsvédelmi megelőzésnek. Legfontosabb e tekintet-

ben a valláserkölcsei nevelés kimélyítése, amely a szociális igazságokat szem előtt tartja, de minden erkölcs-forradalmi áramlatnak szilárdul ellentáll. Egészséges családvédelmi politika és a családi élet tisztaságának a fenntartása képezi ennek a megelőző tevékenységnek az alapjait.

Azok után a tennivalók után, amelyek az otthonra hárulnak, magukra a veszélyeztetett gyermekekre vonatkozó megelőző feladatok következnek. A gyermekvédelemnek hazánkban olyan széles törvényes alapja van, amely a szóbanforgó megelőzés fejlesztésére bőséges lehetőséget nyújt. A gyermekvédelmi prevenció szempontjából elsősorban említendő az 1877:XX. t. c, amely a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szól. Az 1901:VIII. t. c. az állami gyermekmenhelyek felállítását rendeli el (ilyen menhelyek vannak: Budapesten, Debrecenben. Gyulán, Kecskeméten, Pécssett, Szegeden, Szombathelyen és Veszprémben). Az 1901:XXI. t. c. a közsegélyre szoruló 7 éven felüli gyermekek gondozásáról intézkedik. Az 1908:XXXVI. t. c, a gyermekvédelem humánus szellemében a fiatalokú bűnösök javításáról, fegyelmezéséről és büntetéséről rendelkezik. És végül az 1913:VII. t. c. ítékezés szempontjából különválasztotta a fiatalokúakat a felnőttektől, s modern alapokra fektetve a prevenció és büntetés kérdését, megalkotta a fiatalokúak bíróságát.

Törvényes támpont van arra is, hogy a gyermek erkölcsös nevelése tekintetében ne csak felvilágosítással hassunk a szülőre és gyámra, hanem szükség esetén a kényyszer eszközeivel is. Az árvaszéknek ugyanis kötelessége gondoskodni arról, hogy a szülő (1877:XX. t. c. 26. §.), vagy a gyám (1877:XX. t. c. 90–94. §§.) a gyermekeit úgy nevelje, „hogy a kiskorúak vallásos, erkölcsös és hasznos polgáraivá váljanak a hazának ...” Olyan esetekben, mikor a szülők, illetve gyámok a nevelésre vonatkozó különböző kötelességeiket elmulasztják, és a gyermek erkölcsstelenség, vagy prostituálódás veszedelmébe kerül, akkor az árvaszéknek joga és kötelessége velük szemben az 1877:XX. t. c. 22., 57. és 94. §§.-ban foglalt megtorló eszközöket alkalmazni. Igen fontos a 122. §. rendelkezése, amely szerint az atyai hatalom teljesen meg is szüntethető, ha az atya a kiskorú gyermekének neveltetését teljesen elhanyagolja, vagy ezáltal testi jólétét és „erkölcsiségét veszélyezteti”.

Ha 12 évesnél fiatalabb gyermeknél nagyfokú erkölcsi fogyatékoság mutatkozik, az árvaszék a gyermeket kiemeli a környezetből és gyermekmenhelybe helyezi. Idősebb, 12–18 éves gyermekeknél „a fiatalokúak felügyelő hatósága” (az erkölcsileg eltévelyedettek környezeténél az ú. n. hivatásos partfogók által a felelősség megállapítása céljából helyzettanulmányt végeztet. A gyermekbíróság humánus szellemének megfelelőleg elrendelheti ilyen esetekben a kiskorú „házi felügyelet alatt tartását”, a „házi fenyítés”-t, az „iskolai fenyítés”-t és végső eset-

ben a „javító nevelés”-t. A kisebb-nagyobb erkölcsi defektusban szenvedő 12-18 éves gyermekek számára úgynevezett „átmeneti otthon”-ok és a szigorúbb „javító intézet”-ek létesültek. A beutalt növendékek a javító intézeteknek szükség szerint 1-4 évig lehetnek tagjai. Itt az erkölcsi javításra és rendszeres munkára nevelésre igen nagy súlyt helyeznek, mert a leánygyermeknek több, mint fele kifejezetten titkos prostituálódás kihágásával kerül a gyermekkorúak rendőrbíróóságához, és onnan a javító intézetbe. A rákospalotai m. kir. állami Leánynevelő Otthon, mint javító intézet, 1928-ban felvett növendékei közül 81.6%, az 1929-ben felvettek közül pedig 86.2% volt szüzességétől megfosztva. Megdöbbentő, hogy a 15 évesnél idősebb leánygyermek között itt 1928-ban csak egyetlen szűz akadt, 1929-ben pedig egy sem. A defloráltságnak és a prostituálódás fokának megfelelően az említett évfolyamok alatt felvett leánygyermek 76.8% -a szenvedett nemibetegségben! Ezek a kiragadott adatok is ékesen bizonyítják, hogy az igazságügyminiszterium és részben a patronage egyesületek által fenntartott ezen javító intézményeknek milyen messze kiható fontosságuk van a prostitúció prevenciójában.

A társadalmi megelőzés első főeszközének a prostitúcióellenes propagandát kellene soroznunk, ha ugyan ilyenről hazánkban szó lehetne. Sajnos egyes tiszteletreméltó sajtóorgánumoktól eltekintve, amelyek belátták e kérdés horderejét, propagandáról beszélni nem lehet. Félnék ehhez a kérdéshez hozzányúltni, és nem törődnek a szörnyű pusztítással, amelyet a prostitúció a nők és férfiak erkölcsében végez, s az ekként okozott egészségügyi és anyagi kárral. Pedig a helyes felvilágosítás ma, amikor az utca nyilvánossága amúgyis durván felvilágosítja a serdülőket, sokkal többet használna, mint ártana, igen is kellene világosítani megfelelő formában a serdülő lányokat a prostituálódás szörnyűségéről és rettenetes következményeiről, hogy ne csak az elegáns ruhát és a könnyen szerzett csábító pénzt lássák a prostituáltaknál, hanem lássák meg az elrettentő erkölcsi szennyet, és a bizonytalan jövő nyomorúságát is. Az iskolás leánygyermek szüleit pedig „szülői est”-ek keretében kellene kioktatni a morális nevelés eszközeire, és a prostitúció csábításainak, valamint a kerítés és leánykereskedés veszélyeinek megelőzésére.

A társadalmi megelőzés másik ágazatát a társadalmi egyesületek ezirányú munkássága képezi. Ebben a munkában többkevesebb mértékben a Magyar Nőegyesületek Országos Szövetségének minden egyesülete részt vesz, de az oroszoktól – már szorosán vett hivatásánál fogva is – a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” vállalta. Egyesületünknek a prostitúció megelőzésére vonatkozó lelkes munkásságát e helyen nem kell bővebben érintenem, hiszen e kötet minden sora arról be-

szél. Csupán azt legyen szabad e kérdéshez fűznöm, hogy kívánatos lenne, hogy Egyesületünk a m. kir. belügyminisztérium és a társadalom további fokozott támogatása által kereteit olyan mértékben tudná tágítani, hogy a leánykereskedés elleni küzdelem felül a prostitúció megelőzésében a mostaninál is intenzívebb tevékenységet fejthessen ki.

A büntető rendszabályokra térve át, azokat a törvényes eszközöket kell kiemelnünk, amelyek szigorú megtorló intézkedéseikkel a gyermeklányok, és általában a női nem erkölcsi lezüllesztőit sújtják, s ezáltal a fiatal nők prostituálódását hivatottak megelőzni.

A szóhajó szexuális bűncselekmények, – amint törvénykönyvünk régiesen nevezi – „a szemérem elleni büntettek és vétségek” első tipikus alakját az erőszakos nemi közösülés képezi. A Btk. 232. §-a intézkedik erről a büntetről, és a bűnös büntetését 10 évig terjedhető fegyházban állapítja meg.

A fajtalankodás erőszakos eseteit a Btk. 233. §-a tárgyalja, és a bűnöst 5 évig terjedhető börtönnel sújtja, fia a fajtalankodás 12 éven aluli leánygyermekkel történik, akkor az esetben is erőszakosnak minősül, ha a gyermek a fajtalankodásba beleegyezett. Ez az intézkedés igen helyes, viszont az sajnálatos, hogy a törvény erőszakos fajtalanságot csak férfi által ismer. Holott nők is szoktak perverz módon kislányokkal fajtalankodni (pesztonkák, perverz nevelőnők, sőt prostituáltak), miért is ezt a büntetést a nőkre is ki kellene terjeszteni. Általában célszerű volna a probléma ezen részével behatóbban foglalkozni, mert bizonyos, hogy az ilyen erkölcstelen játék és a korai perverzkedés a leánygyermek szexualitását túlkorán kifejleszti, ami később őket züllésbe és egyéb adottságok fennforgása esetén prostituálódásba kergeti.

A prostitúció megelőzése tekintetében súlyosan kifogásoljuk a lányok védett korhatárának a 14. életévben való megállapítását, melyet a Btk. „megfertőztetés”-ről szóló 236. §-a ír elő. Eszerint csak a 14. évet be nem töltött leánygyermek van a férfiktól megvédve azáltal, hogy aki 14. évet el nem ért tisztességes lánnyal nemileg közösül, az megfertőztetés büntette miatt 5 évig terjedhető fegyházzal büntethető, még akkor is, ha a lány a közösülésbe beleegyezett. Mai tudásunk és felfogásunk szerint ez a törvényes rendelkezés elavult, és megváltoztatandó. Egy 14–15 éves leánygyermek sem szellemileg nem lehet eléggé érett ahhoz, hogy helyes ítélettel tudjon rendelkezni önmaga felett, sem testileg nem lehet eléggé fejlett ahhoz, hogy a nemi életet megkezdje. Ezek a túlfiatalon déflorait leánygyermek képezik később a prostitúció jelentékeny hányadát, miért is úgy általános erkölcsvédelmi, mint prostitúciós preventív szempontból a védett korhatárnak a betöltött 16. életévre való felemelését kívánjuk.

Hatásos megelőző és megtorló intézkedések azok, amelyek a vérrokonok közötti „vérfertőzés” (Btk. 243,244. §. §.), valamint a szülő által nőgyermekének mással való nemi közösülésre „csábítás”-a büntettéről (Btk. 247. §.) és azok szigorú büntetéséről rendelkeznek.

A prostitúció megelőzésében azonban legnagyobb fontossággal a kerítésről és a leánykereskedésről szóló törvényes intézkedések bírnak. A kerítés meghatározását és büntetését a Bn. 43-47. §. §.-ai tartalmazzák. Ezek szerint a kerítés büntettének és vétségének megállapítása és büntetése olyan tag lehetőséget nyújt ezen ártalmasságok gyökereiben való felfedezésére, hogy általa a prostitúció megelőzése igen eredményesen fejleszthető. Kifogásolható azonban, hogy a kerítés vétsége csak olyan nők elkerítésére vonatkozik, akik 20. életévüket még nem töltötték be. Helyesebb volna a kerítést minden életkorban büntetni, és a 20 éven felüli nőknél elkövetett bűncselekménynél a nő érettebb korát csupán enyhítő körülménynek tudni be.

A Btk. 248. §-a, mely „szemérem elleni vétség” címén a pornográfia meghatározását és büntetését tartalmazza, szintén jelentékeny törvényes intézkedés. A szennyirodalom, érzéki irományok, trágár olvasmányok, a nemi érintkezést és a fajtalanságot ábrázoló képek, fényképek, szobrok, a nemirészeket feltüntető modellek stb. mind alkalmasak a fiatalok szexuális érzésének felcsigázására, a perverzitás kifejlesztésére, az erkölcsök meglazítására, és a leánygyermek prostitúciójára. Éppen ezért igen helyes az államhatalom részéről a pornográfia elleni hatósági küzdelem, melyet kormányhatósági megbízásból Egyesületünk a társadalmi eszközeivel támogat.

Végül a leánykereskedés letörésére hozott törvényes intézkedések (1912:LXII. t. c.) kiemelkedő fontosságának hangsúlyozásával fejezzük be a hatósági rendelkezések sorozatát. A leánykereskedés ellen alkalmazott törvényes intézkedések keletkezését, célját, eszközeit és büntetéseit munkánk I. fejezete behatóan tárgyalja, és a prostitúció megelőzése szempontjából kellően megvilágítja.

A felsorolt törvényes intézkedésekből láthatjuk, hogy ha jogszabályaink talán néhol hézagosak is, mégis tág teret engednek a prostitúció hatósági megelőzésére. Ugyanezt mondhatjuk a gyermekvédelmünk kiépítésére vonatkozólag is. Ami pedig a társadalmi védekezést illeti, éppen Egyesületünk mutatta meg negyedévszázados munkásságával, hogy e téren csekély anyagi eszközökkel, de sok lelkesedéssel és ügyszeretettel milyen sokat lehet produkálni. Végeredményben nyugodtan állíthatjuk, hogy a meglévő törvényes alap annyira széleskörű, hogy a prostitúció prevenciójának lassú fejlődése nem annyira e törvényenyéken és rendeleteken, mint inkább azok hiányos végrehajtásán múlik. Ha el lehetne érni, hogy társadalmunk felkarolja

a prostitúció és leánykereskedés elleni küzdelmet, közönségünk felvilágosodottsága lehetővé tenné a szélesebbkörű erkölcsvédelmi és prostitúció-elleni propagandamunkát, és hatóságaink több ügyszeretettel foglalkoznának kooperatív úton ezekkel a kérdésekkel, ami által a megelőzésre szolgáló törvényeink élő energiává válva, tiltó-, nevelő-, óvó- és büntető rendelkezései mélyebben ivódnának népünk köztudatába, akkor a prostitúciónak, ennek a szörnyű társadalmi kórságnak a megelőzése belátható időn belül nagyértékű eredményeket hozna!

V., A prostitúció ellenőrzésének reformja.

A prostitúció ellenőrzésének kérdése a XVIII. századba nyúlik vissza. Mikor belátták, hogy a XVI-XVII. században követett brutális eszközökkel sem sikerült a prostitúciót „kiirtani”, a nemibetegségek leküzdése céljából megalkották a „reglementáció” egészségügyi rendszerét. Először 1765-ben Párizsban rendelték el a prostituáltak összeírását és rendészeti bejegyzését (département des demoiselles), 1778-ban pedig ugyanitt már rendelet szabályozta a prostituáltak rendszeres orvosi vizsgálatát, és betegség esetén való kórházba utalását. A franciák a rendészeti reglementálást, és a rendőrorvosi periodikus ellenőrzést azzal az elgondolással vezették be, hogy ezúton a nemibetegségek ragály forrásait lecsapolhatják. Ebben a reményben vette át egy évszázad leforgása alatt az egész kultúrvilág a francia rendszert, és honosította meg Magyarország is a reglementációt, amely hazánkban ma is érvényben van.

A 160.100/1926. B. M. sz. rendeletünk szerint az a nő, aki magát önként a rendőrhatalóságnál bejegyezteti, és ezzel kapcsolatban magát hatósági rendszeres (hetenként kétszeri) kötelező orvosi vizsgálat alá veti, engedélyt nyer a keresetszerű kéjelgés üzésére. A 18. életévet be nem töltött nő nem jegyezhető be. A bejegyzésről a kéjnök igazolványt kapnak. A hatóságok kötelesek a kéjnök lakására használható utcákat kijelölni. A kéjnök csak a rendőrhatalóságok által engedélyezett bárcásházákban lakhatnak, és a rendőrhatalóság által engedélyezett „találkahelyeket” használhatják. A rendelet, amely lényegileg ugyanazon elveken épült fel, mint az összes külföldi reglementációs rendszerek, lényegileg semmit sem változtatott a prostitúció ellenőrzésének másfélszázados elavult rendszerén, de a fejlődés követelményeinek mégis eleget tett annyiban, hogy a XX. század felfogása szerint visszataszító, és a közerkölcsiség szempontjából annyira káros bordélyházak létesítését és fenntartását eltiltotta.

A prostitúció fent vázolt ellenőrzésének rendszerét az utolsó félszázad alatt nővédelmi és erkölcsvédelmi szempontból mindenütt rendkívül sokat, és nagy hevességgel támadták. Angliában a fennkölt lelkű emberbarát, Buttler Josefina által vezetett

abolíció (feloldás) mozgalma már 1875-ben parlamentáris úton megbuktatta a reglementációt, azzal az érveléssel, hogy egyrészt túrhetetlen, hogy nőket valósággal fehér rabszolga sorsra kényszerítsenek, s rájuk a prostituáltak hatósági bélyegét süssek, másrészt, hogy a hatóságoknak összeférhetetlen olyan feladatokat vállalni, melyek lényegileg a férfiak kéjvágának háborítatlan és rendészeti szempontból biztonságos kielégítését szolgálja.

Kétségtelen, hogy ezek az érvek, amelyeket annak idején az angol parlament, s azóta számos más ország törvényhozása és kormányzata magáévá tett, a túlzások leszámításával igen sok igazságot tartalmaznak. Mégis csupán Anglia volt az a hatalom, amely kizárólag növédelmi és erkölcsvédelmi okokból szüntette meg (orthodox abolíció) a nálunk ma is érvényben lévő reglementációt. A többi országok az előbbi szempontok figyelembevételével mellett főrészből egészségvédelmi okokból tértek át más rendszerre. A nemibetegségek elleni küzdelem fejlődése és a szociális higiéné haladása kapcsán ugyanis felmerült a kérdés, hogy vajon a másfélszáz évvel ezelőtt létesített rendészeti reglementáció, mint egészségügyi rendszer beváltotta-e a hozzá fűzött reményeket, vagy sem? Miután pedig erre a kérdésre kedvezőtlen feleletet kellett adni, az államok többsége szakított az ellenőrzés addigi rendszerével, és olyan eszközöket keresett, amelyek a nemibetegségek elleni küzdelemben az egész népesség egyetemlegességére vonatkozó egészségügyi rendszabályok (neoabolíció) útján kívánják a kitűzött célt megközelíteni.

Azok a főbb érvek, amelyek a prostituáltak rendészeti ellenőrzésének eredménytelen voltát egészség-, erkölcs- és növédelmi szempontokból egyaránt nyilvánvalóvá teszik, a következők: a bejegyzett prostituáltak periodikus (hetenként kétszeri) orvosi vizsgálata nem nyújt olyan fokú biztonságot a bejegyzettekkel érintkező férfinépességnek, ami arányban állana ennek a rendőrségi apparátusnak a fenntartási költségeivel. Maga a vizsgálati rendszer sem lehet kielégítő ott, ahol olyan tömegben, és olyan kevés orvos 'által történik, mint pl. Budapesten, ahol mindössze másfél perc (!) esik egy-egy nő megvizsgálására. De a vizsgáló hatóság még a legtokéletesebb egészségügyi berendezkedés esetén sem tudná – már a betegségek lényegéből kifolyólag sem – garantálni, hogy az általa ellenőrzött prostituáltak fertőzésmentesek. Indokolatlan és jogtalan tehát a férfinépességben azt a veszedelmekkel járó tévhitet kelteni, hogy az engedélyezett és ellenőrzött prostituáltak a nemibetegségek szempontjából biztonságot nyújtanak. – Ami a bejegyzett prostituáltak nemibetegség esetén való fertőtlenítését illeti, ez is tökéletlenül történik, mert ugyan a 160.100/1926. B. M. sz. rendelet szerint az ilyen prostituáltak zárt kórházi kényszer-

kezelésbe helyezendők, ámde ott csak a frissen fertőző tünetek elmúltáig tarthatók vissza, a reglementációnak pedig nem áll módjában a kórházból kikerült prostituáltak gyógykezelését tovább folytatni, és ezáltal a minduntalan előforduló fertőző recidívákat elhárítani. Bizonyos, hogy a bejegyzett prostituáltak kevésbé gyakran betegednek meg, mint a titkosak. Ámde ez nem a rendészeti orvosi ellenőrzés érdeme, hanem abból – az előző fejezetben már említett – körülményből következik, hogy a nemibetegségek (főleg a vérbaj, de részben a kankó is) általában csak az elszenvedett fertőzést követő néhány évig fertőznek, később még gyógykezelés nélkül is veszítenek fertőzőképességükből. Már pedig a rendőrileg bejegyzett prostituáltak az idősebb korosztályokhoz tartoznak (18-tól 50 évig), akik a vérbaj fertőző állapotain túlnyomó többségben már évekkkel, sőt évtizedekkel azelőtt átestek. Ezzel szemben a főleg fiatal korú, közkedvelt titkos prostituáltak, akik a nemibetegségek korai, legfertőzőbb stádiumaiban vannak, teljesen kiesnek a reglementáció hatásköréből. Ezek a nagyrészen 18 éven aluli prostituáltak, akik a 160.100/1926. B. M. sz. rendelet szerint nem jegyezhetők be kéjनोंknek (valóban szörnyűség volna, ha még gyermekeket is hivatalosan kéjनोंkké soroznának!) tényleg igen fertőzőek. Az 1922. évi adatgyűjtésem szerint a Budapesten razziák alkalmával előállított 16 éves titkos prostituáltak 40%-a, a 17 évesek 46%-a volt fertőző állapotban. És hozzá tudni kell, hogy a bejegyzettek száma aránylag jelentéktelen, pl. Budapesten napjainkban 1000 körül van, amivel szemben a titkosak száma 10-15.000-re (sőt Schäffer rendőrfőkapitányhelyettes becslése szerint 30.000-re) rúg. A rendészeti reglementációs ellenőrzésnek legnagyobb hiányosságát éppen az képezi, hogy a fertőzési forrásoknak ezzel a mérhetetlen tömegével szemben tökéletesen tehetetlen. A rendészeti reglementáció megteremtése óta eltelt másfél évszázad bebizonyította, hogy ez a rendszer a nemibetegségek leküzdésében komoly eredményt felmutatni képtelen. Ezzel szemben a neoabolíció általános egészségvédelmi rendszerével a nemibetegségek elleni küzdelemben mindenütt értékes eredményeket értek el. Az észak-európai államokban, különösen pl. Norvégiában, ahol 1876 óta a nemibetegek bejelentése kötelező, s így e betegségek terjedése, vagy csökkenése 60 éve pontosan megfigyelhető, az 1887-ben eltörölt reglementáció óta fennálló általános egészségvédelmi eljárás hatása alatt a nemibetegségek száma kisebb-nagyobb hullámzások közepette állandóan csökken. Az általános kultúrívó és erkölcsi színvonal emelkedése is a reglementáció eltörlését követeli, – és ha a Magyarországot környező államoknak nem volt okuk a reglementáció megszüntetésétől (Csehszlovákiában 1922-ben, Németországban 1927-ben, Romániában 1930-ban, Jugoszláviában 1934-ben) aggódni, akkor a magyar kulturális és morális viszonyokat

becsülnők le oktanul, ha ebből a szempontból a természetes és célszerű fejlődést megakadályozni akarnók. Ami azt illeti, hogy a prostitúció elterjedettsége milyen mértéket ér el azokban az államokban, ahol ennek megszüntetésével újabb rendszert vezettek be, erre vonatkozólag le kell szögezni, hogy a prostitúció csökkenése, vagy szaporodása – amint előző fejezeteinkben részleteztük – kizárólag a népesség morális, szociális és ökonomikus helyzetéből következik, és tökéletesen független a reglementálás, vagy aboleálás rendszerétől. Ezt a két különböző dolgot nem szabad összezavarni, s ott, ahol a prostituáltak engedélyezésének megszüntetése után (pl. Prága 1922, Berlin 1927) az utca erkölcsi rendjének a prostituáltak által történt megzavarása tekintetében panaszok merültek fel, nem az egészségügyi rendszer megváltoztatását, hanem a rendészeti intézkedések elégtelenségét kell felelőssé tenni.

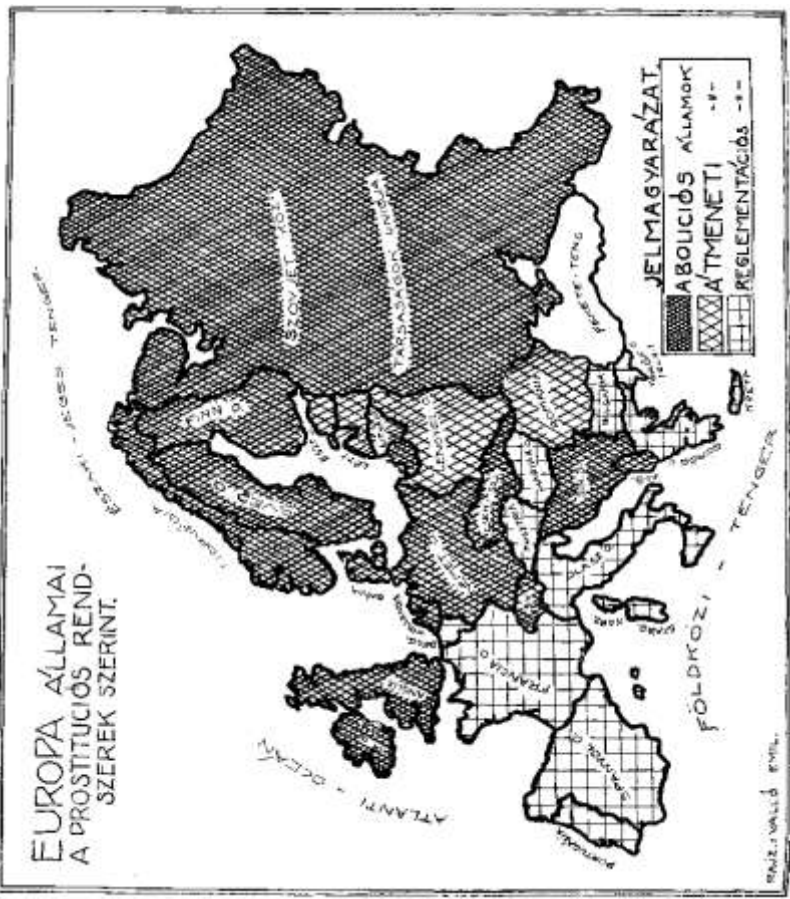
Azok az átütő erejű egészségügyi érvek, amelyeket a veneriológusok és higiénikusok vonultattak fel a rendészeti reglementáció ellen, eldöntötték a reglementáció és az abolicio közötti csatát. Az egyes államok törvényhozásai és kormányai most már erkölcs- és növédelmi szempontokon felül egészségvédelmi okokból is szükségesnek vélték reglementációs álláspontjukat revízió alá venni. A rendészeti bejegyzésnek és a prostituáltak engedélyezésének erkölcsi hátránya mellett a nemibetegségek elleni küzdelem terén felmutatott teljes kudarca volt az ok, amiért az utolsó évtizedek alatt az államok nagytöbbsége szakított ezzel a rendszerrel, és a nemibetegségek elleni küzdelem új útjaira tért.

Európa államainak és lakosságának a megoszlását a reglementáció és abolicio, illetve a kettő közötti átmenet rendszere szempontjából a következő táblázat mutatja:

Ország	lakosság	rendszer
Albánia	1.005.902	abolíció
Ausztria	6.000.722	reglementáció
Belgium	8.092.004	"
Bulgária	6.067.000	"
Csehszlovákia	14.726.158	abolíció
Dánia	3.550.656	"
Danzig	407.517	"
Észtország	1.118.000	átmenet
Finnország	3.667.067	abolíció
Franciaország	41.834.923	reglementáció
Görögország	6.394.000	"
Ir szabad állam	2.946.000	abolíció
Izland	108.644	"
Jugoszlávia	13.930.918	"
Lengyelország	32.132.936	átmenet
Lettország	1.900.045	"
Litvánia	2.393.000	"
Luxemburg	299.993	abolíció
Magyarország	8.688.312	reglementáció
Monaco	24.927	abolíció
Nagybritannia	46.189.445	"
Németalföld	7.935.565	"
Németország	65.592.000	"
Norvégia	2.814.194	"
Olaszország	41.230.047	reglementáció
Portugália	6.654.815	"
Románia	18.025.237	átmenet
Spanyolország	23.581.000	reglementáció
Svájc	4.082.511	abolíció
Svédország	6.141.571	"
Szovjet-Oroszország	116.047.050	"
Törökország európai	1.040.669	reglementáció
Egyéb apró államok	318.462	abolíció
Összesen :	494.941.297 lakos	
Abolíciós államok népessége:	289.788.580	58.6%
Átmeneti "	55.569.218	11.2 "
Reglementációs "	149.583.499	30.2 "
Összesen :	494.941.297	100.0%

A rendészeti reglementáció rendszerét az Északamerikai Egyesült Államok összes államain, Kanada összes államain, az angol és holland gyarmati országokon stb. kívül az európai országok következő törvényei szüntették meg: Anglia: 1875., Csehszlovákia: 1922, július 11, Dánia: 1906. március 30, Észtország: 1926, december 16, Jugoszlávia: 1934, május 16. Németország: 1927, február 18, Norvégia: 1887, május 31, Románia: 1930, július 30, Szovjetország: 1918, Svédország: 1918, jú-

EUROPA ÁLLAMAI
A PROSTITÚCIÓS REND-
SZEREK SZERINT.

RENDELVEZŐ ÉVI.

nus 20, Új Fundland: 1921, július 5, Uj Zéland: 1917, október 31.

Mindezek az államok (kivéve az orthodox abolíciós Angliát) a rendészeti reglementáció helyett a neoreglementáció, vagy neoabolíció szellemében olyan törvényes intézkedéseket alkotnak, melyek a bejegyzett prostituáltak egészségügyi veszedelmének elhárítása helyett az összes ragályforrások fertőtlenítésére törekcszenek, s ekként részletküzdalem helyett egyetemleges egészségügyi feladatokat tűztek maguk elé. Az a felismerés, hogy teljesen elégtelen a prostituáltak egy kis részének, t. i. a bejegyzetteknek fertőtlenítésével foglalkozni, arra a következtetésre vezetett, hogy az egészségügyi küzdalembe be kell vinni a titkos prostituáltak és a hozzájuk hasonló női kategóriák, és a feltűnően változatos nemi életet élő férfilekosság egészségügyi gondozását és megfigyelését is. Ebből az elgondolásból sarjadtak ki a modern nemibeteg-törvények (lex veneris-ek), amelyek a rendészeti reglementáció szűkkörű, és bizonyos tekintetben hátrányos eszközeit hatályon kívül helyezve, az összes nemibetegek általános kezeltetési kötelezettségének, a renitens nemibetegek kényszervizsgálatának és szükség esetén kényszerkezelésének, a veszélyeztetés, és a nemibetegséggel való megfertőzés büntetésének, a nemibetegek gondozásának, és egyéb általános érvényű és széleskörű intézkedéseknek a bevezetésével kívánnak a nemibetegségek terjedésének és pusztításának gátat vetni.

A Federation Abolitionniste International (nemzetközi abolíciós szövetség) már 1875-ben követelte a rendészeti reglementáció eltörlését. Az Union Internationale contre le péril vénérien (nemzetközi egyesület a nemibetegségek leküzdésére) 1923-ban állást foglalt a prostitúció engedélyezése ellen. Kimondta, hogy a prostituáltak rendészeti reglementáció] a, mint olyan rendszer, mely célra nem vezetett, mindenütt megszüntetendő, és helyébe az egész népességre vonatkozó általános érvényű megelőző és gyógyító törvényes intézkedések helyezendők. Hasonló határozatot hozott 1932-ben az Association Professionnelle Internationale des Medicin (nemzetközi orvosszövetség) is.

Hazánkban a Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen már 1909-ben, az O. K. E. Antiveneriás Bizottság pedig 1926-ban kimondta, hogy erkölcsi szempontból kifogásolhatónak, közegészségügyi szempontból pedig eredménytelennek tartja a rendészeti reglementációt, és helyette általános érvényű megelőző és gyógyító törvényes intézkedések statuálását javasolja.

Az Antiveneriás Bizottság 1935-ben több évi előtanulmány után, referátumom alapján törvénytervezetet terjesztett a m. kir. belügyminiszter elé. Ennek a tervezetnek a prostitúcióra és erkölcsvédelemre vonatkozó fejezeteit a M. E. L. E. „Erkölcsvédelmi Tanács”-a is letárgyalta, és úgy a rendészeti reglementáció megszüntetését, mint a leánygyermek védett korhatárá-

nak 14-ről 16. életévre való törvényes felemelését, a 16. éven aluli lányok és fiúk erkölcsi megrontásának büntetését, az ifjúság szexuális etikai nevelésének felkarolását, és az utca és a nyilvánosság erkölcsi rendjének fokozottabb védelmét kívánó fejezeteit magáévá tette. A törvénytervezet a prostitúció ellenőrzésének reformjára, és a prostitúció egészségügyi ártalmainak leküzdésére a következő törvényes eljárást javasolja: Ha valamely személy, aki életmódja miatt a nemibetegségek terjesztésére nyilvánvalóan alkalmas, feltűnően változatos nemi életet folytat, vagy azzal alaposan gyanúsítható, az illetékes rendőrhatalóság indítványára az egészségügyi hatóság (illetve, ahol ilyen van, a hatósági Egészségvédő-nemibeteg gondozó Intézet) által a köz védelme céljából egészségügyi felügyelet alá helyezendő. Az egészségügyi felügyelet alatt álló személy, nemre és korra való tekintet nélkül (!) tartozzék egészségi állapotának időnkénti ellenőrzése céljából a nemibeteg gondozó intézet szakorvosánál, illetve, ahol ilyen nincsen, a hatósági (tiszti, községi, kör-) orvosnál jelentkezni. Akinél frissen fertőző nemibetegség állapítható meg, az zárt kórházi kezelésbe, akinél lappangó baj van, az ambuláns gondozásba, és pontos gyógykezelésre utasíttassék. Renitens, hanyag, kezelést megtagadó ilyen egyének pedig a kényszer, szükség esetén a karhatalom eszközeivel is gyógykezelésre szorítandók.

Ezzel a reformmal gondozási ellenőrzésbe lehetne vonni a mai relative csekély számú rendészetileg reglementált bejegyzettekén kívül a titkos prostituáltak és a fiatalok züllött nők széles rétegeit, sőt az egészségügyileg közveszélyes összes férfi és női ragályforrásokat. A törvénytervezet nem kívánja Magyarországon a reglementációt lényegileg megszüntetni, mint több külföldi nemibeteg-törvény teszi, csupán gyökeresen megreformálni, helyesebb és szélesebb alapokra fektetni. Szükséges az engedélyezett prostituáltakra vonatkozó „rendészeti” reglementáció megszüntetése, de ugyanakkor nélkülözhetetlen az összes közveszélyes ragályforrásként szereplő egyének „egészségügyi” reglementálásának megteremtése. A javasolt rendszernek átfogó voltán kívül az az előnye is meg van, hogy míg az erkölcsrendészeti felügyelet a bejegyzettet nyilvánosan „kéjné”-vé avatta, addig az egészségügyi hatósági felügyelet egyáltalában nem megbélyegző, s csupán egészségügyi, de nem erkölcsi állapotra vonatkozik. Ennek a rendszernek a szelleme nem tűri az erkölcsileg megbélyegző, és mindenkit elriasztó eljárást! Csak beteget, fertőző egyént, és életmódja miatt a közegészségre veszélyes ragályforrást ismer, akiket (akár a heveny fertőző betegeket) egészségvédelmi szempontból ellenőriz.

Az erkölcsrendészeti hatóságnak a javasolt reform bevezetése után nem azt a célt kellene szolgálnia, hogy az erre jelentkező „kéjnök”-nek bárcákat osszon, és a prostitúcióval élő fér-

fiak keresletét kiszolgálja, hanem ellenkezőleg a prostituálódás megelőzésére és lehető korlátozására, a fiatalságnak az erkölcsi és egészségi veszedelmektől való megóvására, s az utca erkölcsi rendjének fenntartására kell törekednie. A rendőrségnek az egészségügyi hatósági ellenőrzés mikéntjétől függetlenül természetesen módot kell adni arra, hogy továbbra is megfigyelés alatt tarthassa mindazokat, akik – mint a prostitúciót folytató nők egy része és kitartottjaik – megbízhatatlan egyének, és a közrend fenntartása szempontjából rendőrileg ellenőrizendők.

A fentebbiekben vázolt közegészségügyi rendszer látszik legalkalmasabbnak arra, hogy a megrögzött prostituáltak, a mellékfoglalkozásként, vagy átmenetileg prostitúciót űző és a hasonló életmódot folytató nők, valamint az összes többi közveszélyes férfi és női ragályforrások ártalmait tetemesen lecsökkenthetők legyenek. Hazai viszonyainknak is ez a reform felel meg leginkább, amely a mai ellenőrzés rendszeréből túlzások és szélsőségek zökkenője nélkül fejleszthető ki, és a nemibetegségek elleni küzdelem terén rendkívül értékes eredményekkel kecsegtet.

*

A prostitúció múltjára vetett visszapillantásból megállapíthatjuk, hogy az erőszakos eszközök a prostitúció elleni küzdelemben nem váltak be. *A prostitúció okainak kutatása, s a prostitúció által okozott szörnyű erkölcsi károk felmérése arra a következtetésre vezetnek, hogy azokat az államhatalomnak és a társadalomnak a gyermekvédelmi prevenció, a társadalmi mentő és felvilágosító munkásság, és az erkölcsvédelmet és családvédelmet szolgáló tiltó és büntető rendszabályok célirányos fejlesztése, és fokozott alkalmazása által kell megelőznie. Ami pedig a prostitúció egészségügyi kárainak leküzdését illeti, azt az általános egészségvédelem keretében az arra illetékes fórumnak, az egészségügyi hatóságoknak, illetve a megfelelő hatósági egészségügyi intézeteknek a kezébe kell helyezni.*

Ezek azok az alapelvek, amelyek a prostitúció elleni küzdelem irányítása tekintetében helyesnek és kivihetőnek látszanak, s a mai kor növédelmi, erkölcsvédelmi és egészségvédelmi kívánalmainak megfelelnek. Talán még évszázadok fognak leperregni, míg a nők emelkedettebb öntudata, fejlettebb szociális helyzete, s mindkét nem tisztultabb szexuális etikája lehetővé teszi, hogy a prostitúció szennye eltűnjön a földről. A fentebb felsorolt eszközök céltudatos felhasználása azonban addig is alkalmasnak mutatkozik arra, hogy korlátozza a prostituálódás mértékét, lecsökkentse annak veszedelmes ártalmait, s ezáltal magyar népünk erkölcsi és egészségi nivójának értékét eredményesen megjavítsa.